

Hintsi Anna luumisõst, uma-kultuurist ja kokkohoitmisõst

Kae lk 2

Pildikeisi timahavadsõ kevjä tulõkist

Kae lk 3

Varustini Andres teretäs golfimängmise huuao alostust

Kae lk 4

9 771406 922005

Bartosiki Tuulikki «Pettäsaamislugu» sai muusigavideo. Muusik ja viiemeistri Bartosiki Tuulikki sai valmis video laululõ «Reval: pettäsaamislugu». Võrokeeline lugu om peri timä kolmanda sooloplaadi päält, miä sai valmis seo aasta alostusõn. «Tahtsõ luvva võimaligult tööperälidse pildi mu jaos vast eski kõgõ isikligumbalõ loolõ vahtsõ albumi päält. Kuuntüün Tamme Velle ja Tjuška Nadyaga sai mitmõ halva tundõ, midä luu teema hindäga üten tuu, hindä seest vällä juuskõ laskõ,» seletäs Bartosik. Videot saa kaia Youtube'ist Bartosiki Tuulikki kanali päält.

UL

1. mahlakuul tulõ võrokeelitside nuuri kokkosaaminõ

Timahavanõ edimäne võrokeelitside nuuri kokkosaaminõ tulõ 1. mahlakuul kell 12 Tsooru potitehassõ man. «Kokkosaamisõlõ ooda koolinuuri ja tudõngiid, kiä mõistva võro kiilt vai tahas taad selges saia. Tahas säändsid nuuri rohkõmb kokko tuvva ja pakku kostum umavaihlõ võro kiilt kõnõlda,» seletäs kõrraldaja Saarõ Hipp.

Kokkosaamisõl om plaanin huvikäük Tsooru potitehassõn, kon vabrigu esindäjä Puksingu Marko kõnõlõs pottõ tegemistest ja ka ummist tõisist ettevõtmisist. Päält huvikäugi om plaanin viil umavaihlõ jut-tu kõnõlda ja rohkõmb tutv-asia. «Mu meelest om tähtsä, et päält keele pruukmisõ nägevä noorõ, midä viil om võimalik Võromaal tetä, ku tahat tan ellä ja ummi asju aia, » löüd Saarõ Hipp. Huvilidsõ noorõ saava kõrraldajalõ kirota: hipp.saar@gmail.com.

UL

Oodõtas ettepanõkit Hurda-preemiä välläandmisõs

Hurda Jakobi nimeline Põlva rahvaharidusõ selts and teedä, et uut ettepanõkit timahavatsidõ Hurda Jakobi rahvuskultuuri avvohindu välläandmisõs. Seo om joba 32. aastak, ku andas vällä Hurda-nimelidse avvohinna eesti rahvuskultuuri hääs pallo är tennüile inemiisile. Egä aastak andas vällä kats avvohinda: üts üle Eesti ja tõõnõ Põlva maakunnan ummi tegemiisiga silmä paistnulõ inemisele.

Ettepanõkit oodõtas 23. mahlakuus. Ligembät teedüst saa meiliaadrõsi hurdaselts@gmail.com päält.

Võrokõisi kongressi internetikodoleht

22. mahlakuu pääväl peetäs Võro liinan Kandlõ kultuurimajan edimäst võrokõisi kongressi. Teedüst kongressi kotsilõ saa kodolehe vorokongress.ee päält.

UL

Raadiojaam Retro FM alost võrokeelitside uudissidõga

RAHMANI JAN

8. urbõkuul alost Võrol sagõhusõ 88,0 pääl raadiojaam Retro FM Võru, miä mäng egäl tüüpäväl kolmõminotilist võrokeelist uudissõsaadõt. Sõnomit sääd kokko ja lugõ Uguri Kadri. Saatit kuuld raadiost Vana-Võromaa keskjaon, säälhulgan Võro ja Põlva liinan, kell 9, kõrdust kell 13 ja 17 ja noid saa ka internetist perrä kullõlda.

Uudissidõ kokkosäädjä Uguri Kadri seletäs, et tä es mõtlõ kavva, ku sai teedüse, et otsitas inemist, kiä võinu raadion võrokeelist saadõt tetä. Tä and hindäst raadiojaamalõ teedä ja naas-ki pääle. Raadiojaam Uguri Kadrilõ väega pallo ette es üttele, määndse nuu uudissõ olõma pidänü. Taheti, et saadõ olnu kolm minotit pikk, sõnõmi võinu olla tsi-pa naalalidsõ. Poliitikajuttu väega es taheta.

«Ma püvvä löüdä säänd-sit juhtumiisi vai protsesse, mis mu meelest omma tähtsä. Võromaa arõnduskeskusõ tüün mõtlõ latsi ja nuuri vaimsõ tervüse ja hääolo pääle, sis ma olõ otsnu säänd-sit asju kah, mis om tervüse vallast vahtsõmbat. Mul om põnnõv pruuvi hindäl kah,

RAHMANI JANI PILT

Raadiojaama Retro FM Võru võrokeelitside uudissidõ kokkosäädjä Uguri Kadri.

kas ma mõista egäst asast võro keeli kõnõlda. Tuuperäst kõnõli üten saatõn kunstmudust, kõüdüssen Taagepera Reinu juubõliintervjuuga,» seletäs Uguri Kadri.

Teema umalõ saatõlõ löüd kokkosäädjä aolehist ja sotsiaalmeediäst. Tä pruuv innekkõkkõ Lõunõ-Eesti ello pututavist asjost kõnõlda lihtsidade sõnnuga, jutustava laadiga.

Kuigi saatõ omma käünü viil küländ lühküt aigu, om Kadri saanu umilõ saatilõ hädä vasta-

kajja. «Edimädsel pääväl oll Jivä Sullõv nännü mu postitust ja õkva kõlist, et mis tuu sis nüüd om ja kuis tuu nii äkki tull. Ma hiitü är, et mis ma võlsi tei, kelle varbidõ pääl sõki, a sai hoobis kittä,» seletäs Kadri. Tuu, et kommersraadiojaam, miä edimält kül proovis ja poolõs aastas Võromaalõ tull, õkva võrokeelitsit uudissit tegemä naas, näütäs Uguri Kadri meelest, et võro kiilt peetäs tähtsäs. «Egä kanal taht kuigi silmä paistu. Nä tahtva saia kotusõ-

päälist reklaami, a sis nä piät tegemä säänest programmi kah, miä paiklikõlõ inemiisile miildüs, et tuud kullõldu. Ja ku võro kiil om argument reklaami müümise man, sis tuu om kõva sõna,» löüd saatõ kokkosäädjä.

Raadioeetrin saa saatit kullõlda kül õnnõ Vana-Võromaa keskjaon, a muialpuul om noid võimalik egäl aol kullõlda ka internetist aadrõsi sky.ee/retrofm/retrofm-vorukeelsed-uudised päält.

Rõugõ tsõõriklavval löüti, et mahhepõllumajandus olõ-i niisama ütsikide tujahus

LAANÕ TRIINU

9. urbõkuul Rõugõ rahvamajan peetül tsõõriklavval «Kupallo masva mahekängä?» märgõtõdi mahhest sõõgist ja põllumajandusõst nii paikligun ku üleilma tähendüs.

Mullaökoloogi Vahteri Taneli loengut kullõldõn ja ütenukun arotõn löüdsevä ossavõtja, et mahhepõllumajandust om inemiisi, maa ja kliima jaos hädäste vajja.

Edimädsen loenguosan, mink päälkiri oll «Inemiseperi ilm, ilmaperi inemine», saiva osalidsõ ülekaehusõ kliima ja elorikkusõ teedüssest ja tsihtest üle ilma. Vahteri Tanel nõstõ vällä maa tarvitamisõ ja üleilma muutuisi kõüdüsse. Tä tõi vällä, et inemine om sutnu

väega häste sõõgikraami tuuta, a seo ei olõ üten toonu inämb ruumi elorikkusõ jaos – tegüsüsenga saad otav süük olõ-i periselt otav.

Teemaplokin «Mi olõ suhtõn maaga» tuudi vällä, määnest ossa mäng põllumajandus üleilma muutuisi kontekstin. Päält tuu arotõdi, kas ja määnd-sit lahenduisi om olõman ja miä sünnüs Eestimaa. Saadi teedä, et päämine oht elorikkusõlõ tulõ mi maal maa-tarvitamisõ muutuisist ehk sis põllumajandusmaa tarvitamisõ intensiivsüsest. Tollõ tulõmusõs omma ütetaolidsõmbas lännü maastigu, kon om veidemb luuduslist elorikkust, miä ummakõrda tähendäs vähämbät vastapandmisõ võimõt noilõ, kiä kasvõlõ kurja tegevä. Kõgõ pikembält kõnõldi tee-

LAANÕ TRIINU PILT

Mullaökoloog Vahteri Taneli loeng tsõõriklavval oll kasulik ja ka nii-üldä hariligulõ inemisele arvu saia kullõminõ. Loengu salvõstust saa kaia perrä Tarto maailmaülikooli kodolehe tartumaailmaylikool.ut.ee päält, kon om ka tsõõriklavva eestikeeline kokkovõtõ.

mast «Ku suur om Eesti ja Võro maakunna jalanummõr?». Seletedi, midä mi tiiaimi vai arvami, et tiiaimi, ku kõnõlõmi, määne paistus Eesti kõüdüs-

sen sõõgituutmisõ, maastigõ, elorikkusõ ja kliimamõdõga. Kuigi Eesti inemine om väega keskkunnatiidlik, ei mõota nuu tiidmise tihtsähe tegemiisi. Är

nimmati ka tuu, et lihtsä lahendusõ ei tüütä, a tuugipoolõst om vaia vaiva nätä. Näütüses om põllumehel rassõ vällä saia väetämise nõiatõõrist.

Teno esi osaliidsilõ olli jutus kaemisõ mitmõ nuka alt ja arotaminõ oll sisutihtsä. Kõlama jäi, et kõgon maakunnan tulõ naist asjast üttemuudu arvo saia ja toimõnda ni mahheteema tulõ viia nii latsi ku suuri inemiisi haridustõ. Müüt kallist mahhesõõgist saais õnnõ jupildõ faktõ pääl ja hind lätt alla, ku kasus nõudminõ ja tuutjit tulõ mano. Lõbusalõ võeti kokko, et hädä signaali saa anda, ku küsüt hariligun sõõgipoodin: «Kas teil midägi mahhet kah om?»

Tsõõriklavvast võti ossa mahhe-ettevõtja, paikligõ umavalitsuisi ja haridusaso-tuisi tüütäjä ja muu huvilidsõ. Mõttit tarvitõdas 9. süükõkuul peetävä kogokunnafestivali «Ma tiia, kost mu süük tulõ» Tarto maailmaülikooli mahhekäräjide jaos.

Juhatus tarkusõ mano

Imäkeelepääväl võti uma 14- ja 15-aastadsõ latsõ üten Põlvalõ, kon olf Kürsa Ere luulõkogo esitlõs. Nä es taha tulla, a perän ütli, et miildü. Midägi näile vast iks külge jäi ja mu meelest võisi kultuurisündmüsil käumine olla osakõnõ egäüte haridusõst.

Mu hindä haridus, niipallo ku tedä om, om inämbüisi peri Kaika suvõülikoolõst, raamatidõ lugõmisõst ja kiränige seltskunnan olõmisõst. Peris koolist om muiduki määnegi põhi tulnu, et saanu edesi minnä, a ei inämbät.

Taasama imäkeelepäiv tõi arotusteema: koolitõdu noorõ ei tiia, midä tähendäse kõgõ harilikumba eestikeelidse sõna *liiderlik* ja *osavõllik*. A nii taa asi täambä om ja tan ei olõ mõtõt hauku (miä tege aša viil kehverbäs) õga ka kaitsa (miä tege tuudsamma).

Arva, et nuuri võinu julgusta otsma ja kullõma juttõ, midä kogõnumba ja targõmba inemise kõnõlnu omma. Mitmõpäävatsit Kaika suvõülikuulõ inämb ei peetä, a targõmbidõ inemiisi juttu saa kuulda näütüses «Üü-ülikooli» kodolehe päält, kohe Tootseni Jaan om aastakümnit mi ao vaimuvarra kokko koranu.

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molõvihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja:

Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja:

Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja:

Laivi Org, laiviorg@gmail.com

Latsinuka toimõndaja:

Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:

Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja:

SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Tõsõ kundi otsast

Ettevõtja PINDMAA AIGAR märgotas tan ilmaasju pääle tsipa tõsõ nuka alt, ku hariligult kaema harinu oltas.

Keväjäne luudusõsäädüs

Üts õdak sõitsõ rongiga Tāfnast Tartu poolõ. Aknõst paistu joba keväjäne ilm. Rong jõudsõ Tapalõ. Kai aknõst vällä ja näi pilti, miä kinnif, et kevväi om tulõman.

Üts nuurmiis ja neio olli väega kõvastõ ütstõdsõ ümbre kinni võtnu. Paistu, et poistõrahvas tahtsõ rongi pääle minnä, a tütrik hoitsõ tedä kinni. Hoitsõ-hoitsõ, poiss õks pruuvõ minnä, a tütrik es lasõ täl käest vallalõ. Ja juhtugi niimuudu, et rong pandsõ ussõ kinni ja sõitsõ minemä. Poiskõnõ jäigi maaha.

Tuu pildiga tullf hindä nuurusaig miilde: ku õks tütrigu mano sait, es ihna säält är minnä. Ja ega es olõki kohegi kipõt: võisõt olla õdagu, üüise ja hummogu ülevän, pääasi, et saanu kuun olla.

Tuu omgi luudusõ säädüs, et imäne vali hindäle esäst. Ku kaia luudusõn ümbre vai ka luudusfilme, sis näet, ku pallo võitluisi pidävä umavahel esädse. Imäne kaes toda päält ja löüd esätside hulgast hindäle kõgõ sobivamba vai kõgõ tugõvamba, kiä passis suu jakkamisõs. Mi, inemise, võimi mõtõlda, et olõmi tõistsugudsõ, a periselt omma instinkti inämb-vähämb sama miä tõisil eläjl. Egä

naistõrahvas vali mihihikafast hindäle tuu vällä, kiä om timä jaos kõgõ parõmb ja kellega tä saa kõgõ parõmba peräntulõja. Säält piät klappa viil pallo aša, nii lõhn ku tunnõ ku kõik muu, miä sinnä mano käü.

Vahepääl mõni meesterahvas om kõnõlnu, et tä võtsõ naasõ. Tuu aja minno naarma: tühjä sa võtsõt, ku sinno ei olõs võetu, olõs sa täambädse ni poissmiis olnu. Ei lasõ ütiski naanõ hinnäst võtta, ku tä nõun ei olõ.

Edesi vei mõttõlang minno latsõpõlvõ, ummi vanõmbidõ mano. Esä olf kümme aastat külmäl maal ja imä uutsõ tä är. Ku esä säält külmält maalt tagasi tullf ja nä vahtsõst kokko saiva, olf näil hää läbisaaminõ. Es näe ma es tülütsemist es pahanduisi. Ku esä tõnõkõrd saigi minkagi nakkama ja imä tahtsõ mõnt kõvõmbat sõnna üteldä, võtsõ esä mõnõ tüüriista kätte ja lätõs kohegi kavvõmbalõ tüüd tegemä. Mõnõ ao peräst lätõs imä tälle perrä ja tagasi tulliva nä ümbrekaala kinni hoitõn.

Tuusama rongijaama-pildi ja ummi vanõmbidõ pildi kokkopandmisõga sai mu jaos viil kõrd kinnitüst, et armastus võit maailma. Midä kõvõmbidõ sa umast kõgõ kallimbast inemisest kinni hoiat, toda õnnõlikumb ja parõmb om elo.

Miä Sinno hinnäst seo perämädse paari kuu tiikunna man om üllätänü?

Parhilla ma olõ filmi näüdänü õnnõ Ameeriga kaejilõ. Mu pelgüs säält Utah'h olf suur, selle et kogokund säält om esieränis vanameeline, padukristlik, alastõ olõk om häbüga kõudet. Mõtlõ, et kiäki ei tulõ seod filmi kaema. A lätõs tävveste tõistmuudu!

Peräst eeskä näütämist olf pikk rivi inemiisi, kiä tahtsõ mukka kõnõlda, ummi lugusid jaka, mu nõal ikkõ, minno kallista. Ja nä olliva nii vana ku noorõnaasõ, kõigil olf määnegi är tundminõ. Ja sõs tullf kõrrast inämb mihi kah mu mano. Nä ütli, et mõtliva ummi sõsaridõ, tütride, immi pääle. Seo kõik olf mu jaos üllätüs.

No ülepää rapuf filmi Sundance'ilõ valiminõ! Ja seo kõgõ parõmba filmitegijä avvohind olf tävveste ulmõ mu jaos... Sundance om maailma tipp-festival, taaha om perädü rassõ valitus saia. Ja dokfilmi le om seo festival ülepää kõgõ parõmb kotus, Sundance'i dokk om ummaette klass. Seo aasta Oscari viiest nominendist neli olli minevä aasta Sundance'i festivalilt ja üts noist sai Oscari kah.

Kas ilmarahvas om Su käest kūsünü inämb teedüst Võro-

Seo nätäl jõud kinno film «Savvusanna sõsara», miä om maailman joba kõvastõ tuntust kofanu. Uurimi Võromaa juuriga filmisäädjä Hints Anna käest, määndse omma timä mõttõ umast filmist ja ilmaelost.

Kuis tuu kül niimuudu juhtu, et film «Savvusanna sõsara» om ilma pääl nii kõvastõ huv- vi herätänü?

Kriitiku ja Sundance'i kaeja omma vällä toonu, et film om esieränis ausa. Et helü- ja pildikiil ja naisi kõnõlusõ omma mõosa. Savvusann tunnus maagilinõ kotus ja tervendüse vägi om filmist tunda. Seo film lätõ inemiisile süämele. Naisil om pallo är tundmist hindä eloga.

Ma luu kunsti hindä süäme päält, intuitsiooni perrä. Kunstih om vajja võtta riske, tetä hinnäst haavatavas, autorina kah. Filmih om pallo alastõ olõkit, a seo olõ-õi seksuaalseerit alastõolõk. Seo om loomulik alastus, henge valmisolõk asjust periselt kõnõlda.

Mi ilmah om nii pallo võlssi ja pelgüst olla periselt nättäv ja haavatav. Näütämi hindäst pühapäävänäko ja tahami jättä tunnõt, et kõik om häste. Mi ei kõnõlõ asjust periselt. A ma usu, et peris kimmüs om julgus olla haavatav.

Inemise tahtva olla kuulda-nätä, a ei olõ julgust. Pelätäs, miä tõsõ mõtlõsõ, miä ümbre ollõv kogokund mõtlõs. Mu filmih tulõ vällä, et sääne tsõõr om võimalik, koh kõnõlõt periselt asjust, sinno kullõldas ja sa kullõt tõisi, saat jaka kõiki tundit, läbielämiisi. Asju uma helüga välläütlemine praavitas, ku su ümbre om kogokund, kiä su är kullõs. Kullõs periselt ja ei anna hinnangut. Ja sa periselt jagat ummi asjo. Huvi seo filmi vasta näütäs, et tarvidus säändse praavitamisõ perrä om suur.

TAMMIKU ANTU PILT

Hints Anna Ameerigamaalt Sundance'i festivalilt tugõjilõ ja ütleneläjlile mušo saatman.

maa kotsilõ?

Ameerigamaal olf pääle filmi näütämist kässimeri ja kõigil kūsümüs, kuis saanu kah Võromaa savvusanna tulla. Inne filminäütämise algust võtsõ ma uma keeleh regilaulu iist, tiim olf saalih ja laulsõ vasta. Pallo olf kūsümüisi, kuis savvusann tüütäs ja määne kotus Võromaa om. Ku inemise kuuli, ku veidü om võrokõisi ja setokõisi, a et uma kiil ja kombõ omma alalõ, olf tuu näile väega uutmalda. Seo om väega esieräline, et meil om uma kiil. Ma kõnõli, kuis ma esi tunnõ, et savvusann käü perimüse vana kihi mano, kand mi vanna tiidmist luudusõ hengest. Aig tuuh vanah tiidmiseh olõ-õi õgõv (lineaar-nõ), a käü tsüklilidselt, nigu ka luudusõh. Kõnõli hengi tajust, ummi lugusid latsõpõlvõst ja ilmatundmisõst. Inemiisil tekkü seo man väega hulga kõüdüssit, näil tulli õkva miilde Ameeriga põlisrahva, noidõ higitelgi ni maailmataju.

Ku Sa regilaulu üles võtit, kas tuud jäädi kullõma ku määnestki imetükkü vai lau- lõtõ üten kah?

Mõlõmbat olf. Sundance'i festivalil võtimi laulu uma kambaga üles egäl puul – uulidsa pääl, kinoh... Inemise kaiva, et kae, sääne umma- muudu kamp, anna võimalus ja joba nakkaski laul pääle. Mi tundu nii võõraperälidse ja meid kaeti ku ilmaimet.

Seo julgus laul üles võtta mõio rahvalõ. Inemise omma mu käest perän sõnno kūsünü, et nä tahassi kah nii laulda. Ja paigapääl olf kah üteh laulmist.

Midä ütlet noilõ, kiä ei olõ kim- mä, kas minnä kaema vai uuta är aig, ku film telekalõ tulõ?

Seo film om luudu kino- saali jaos. Kino hämärüs ja savvusanna hämärüs toimõndasõ üttemuudu. Ku kaet filmi kinosaalist, saat suurõmba läbielämise, tunnõt, et olõt nigu savvusannah käünü ja saanu osas tuust sõsarkunnast. Mul om hüä miil, et nuu, kiä omma filmi nännü, ütles, et

seo om kinofilm. Ma arva, et tuuperäst kah om meil parhilla joba üle 20 piirkunna Euroopast, Põha-Ameerigast, Aust- raaliast, kohe om «Sõsaridõ» kinolevi müüdü. Tuu tähendäs, et noih paiguh nakkas film ki- noh juuskma. Levitajä, kiä võt- va rahaliidsi riske, uskva, et mi filmil lätõ kinoh häste.

Mis mõttõ Sul päähä tulõva, ku kaet täambädse päävä Eesti ello?

Saa-i ümbre sõast. Inemiisil om hirm. Elo om väega kallis lännü, inemiisil om rassõ. Neo raskusõ ja hirmu andva tiid egäsugutsõlõ populismilõ. Inemise muutusõ säändses, et näid om kerge ullita. Usaldus om är kaonu ja sõs usutas egäsugutsit lihtsit lahenduisi. Egäüts eläs uma mulli seeh ja sääd hinnäst tõisilõ vasta. Katõkõnõt om veidü, mõnitamist ja ärpand- mist pallo. Ei kullõlda ütstõist periselt ja ei otsita ütist ossa.

Mi ei piäki uskma ütte jumal- lat, olõmi esisugumadsõ ja seo om väega okei. A kokko olõmi üts maa ja vägi ni meil om vaia kokko hoita, mitte õnnõ uma tõtõ pääle mõtõlda ja tõist- sugumaidisi maaha tetä. Ku ma olõ segähüseh, kae mõtsa poolõ. Peris mõtsah (mitte üte-puu kaubas tettüh mõtsah) omma kõik puu erinevä. Egä puu om ummamuudu ja seo om illos ja tege mõtsa kimmäs. Kokko om kõik üts mõts ja mõtsa väh, läbi esi puiõ tulõ vällä mõtsa rikkus. Inemkund om luudu- sõst kavvõmbalõ lännü, olõmi unõhtanu luudusõtarkusõ ja edevanõmbidõ süvvä tõõ. Meil om vaia ummi mõtsikidõ juuri mano tagasi minnä, ammuta noist tarkust, julgust, esimõt- lõmist, kūsümüisi kūsümist, ütentundmist.

A ku kaet ello täambädse päävä Võromaal?

Kõik tuusama, midä joba ütli, a lisas om Nursipalu õks seo suur valukotus. Mis inemiisile tuu man kõgõ inämb haigõt tege – inemise tundva, et näid ei kullõlda. Et pääliin kõnõlas näidega korgõst ja kavvõst, võimu päält, häbüstäs

inemiisi, näide murõt. Inemise ei tunnõ, et näid olõssi är kullõldu. A õkva seod om inemiisil vaia. Seosama vajahus olla kuulda-nätä, minkast kõnõli ka inne filmiga kõüdüsseh.

Inemise tundva, et kohki kavvõmbah om pääliin ja tuud ei huvita kotusõpääline kogokund. Mitte kiäki Võromaal jo taha-i sõta. Kõik saava arvo Eesti kaitsmisõ tarvidusõst, a tahetas inemise muudu suhtumist, ärkullõmist, õiglast asaaamist. Mitte inemiisi hirmu väikumbas tegemist ja häbüstämist. Ku võim nii tege, luu tä tõistpüte julgõolõgiriski. Mi piämi ütiskunnan hafotama ütstõsõ ärkullõmist.

Määnest väärtüst näet Sa Võromaa põlitsõn kultuurin?

Seo põlidsõ kultuuri juuri- kas om tuusama mõtsik mõt- lõminõ. Arvosaaminõ tuust, kuis olõmi kõik luudusõ osa, kuis inemise omma ku esi- sugumadsõ puu, egäüts umma- muudu, a kokko olõmi terve inemkunnaga ku üts mõts ja meil om vaia naada kuuhtüüd tegemä, ütstõist är kullõlma, et olla mõtsana kimmäs ja sutta kõigilõ tormõlõ vasta saista. Mõtsik mõtlõminõ om ka jul- gus küssü kūsümüisi, mõtõlda uma pääga, olla julgõlõ umma- muudu. Inemkunnan olõmi hinnäst säädnü luudusõ valit- sõjas, miä om muidogi tävve- lik petüs. Võtami ullilt maaha mõtsu, häõtami seoga ka mõt- sikut mõtlõmist.

Luudusõ ärpruukmisõga pruugimi esihinnäst. Liigumi tävve vungiga hukkaamisõ tiid ja ainumanõ võimalus om muuta umma tsihti, tulla ta- gasi luudusõ mano. Mõtsiku tarkusõ mano, midä kand ka Võromaa põlidsõ kultuuri juur. Mu jaos andva juurõ luumisõs mõttit. Nä andva mullõ tsihi, kuis olla inemine, kunstnik. Ma kõnõlõ uma latsõga umah keeleh ja anna edesi tuud mõt- siku mõtlõmisõ juurikat.

A kultuuri ja põlidsõ kul- tuuri kotsilõ taha ka tuud üldä, et väkev ja kimmäs om sääne juurik, miä om eloh. Ku kiäki taht tuud kultuuri ideoloogil- selt monopolisiiri, om seo kul- tuuri surm. Jovvulinõ kultuur muutus aoh ja kontekstih, a hoit alalõ tuud juurikat, ilma- taju tsässü.

Midä Sa muido tiit kah?

Parhilla säe ilmaturnees. Tii maailmalõ tsõõri pääle, saa esi paiguh kaejidõga kokko. Kevvõi tulõ teküs, a ka väega põnnõn.

Ma opi lavakoolih magist- rantuurih, ilmaturnee aol piä säält pausi tegemä. Mul sai õkva valmis vahtsõnõ lühkü mängu- film «Pimeala», mink võttõ olli India ilmadu suurõl prügümäel. Suvõl tulõva järgmädse lüh- kü mängufilmi võttõ, säält om katõ Võromaa talomehe keelet armastuslugu. Tegemisel om ka üts «Eesti lugu», miä om kõidet Võromaaga: mu india tõõnõpuul Tushar lätt Võromaa sugulaisi mano eesti mehes olõ- mist opma.

Tegemist om pallo, a kim- mäs om, et egä nätäl, ku olõ Eestimaal, piä sama sanna. Seo hoit mu sisemist kompassi julgõ ni tundligu kursi pääl.

Vast tulõ kevväi keväje muudu

NÖLVAKU KAIE

Kallendri järgi nakas kevväi jo iispäävä, a ku naid hangi kaet, mea ega sula pääle jäl vahtsõst kosusõ, sis tulõ miilde, ku sai ütskõrd latsõn ussõ lihn väikese lapjuga paksu ekä (jääd) tsüsitüs.

Hangõ olli viil peris mehidse, a vesi säääl iä alh jo solisi tasakõistõ. Külh os tahtunu, et tuud vett jo enämb ollu. Sis saanu lapjuga kraavikõist lajembas kaiba, vett paisuta ja jäl valla laskõ...

Ku tarrõ tulli, ütelf vana-imä, et täämbä om kallendrin keväje algus. Sis mõtli külh, et nii vähä keväje muudu, tõnõkõrd om taal aol kuldnohk laulnu.

Sääntseid talvi, ku jaanuarin koolist külmäpühä peräst kodu pedi jäämä ja märtsikuun vähämbä tii kinni olli tuisanu, om latsõst palflu meelen. Vahepääl olf külh mõni sääne aasta, ku suusa peris ärä tulli unõta. Aga põra om nigu vanast. Novvembri keskel tulf lumi maha ja tuust saadik omma tuisk ja sula, selge üü ja pümme päävä ja veidükene pääväpaistõt ütest tüküst vahetunu. Nii ilusat selge ilmaga jõulu, ku seekõrd olf, ei mäletä maailmadu ammutsõst aost.

Valgus om külh keväje uma, päiv käü peris korgõst. Ku päivält lämmämb ollu, sis nakanu vahtromahl juuskma. Aga et pääväpa-

NÖLVAKU KAIE PILD

Taa täpilline vaas om tsirkõ sööglannum. Ega tsirgu muud ku päävälillisiimneid häste ei tahaki.

Pääväpaistõt om harvuisi, nii tükise vahtroossa kõüdedü podõll enämbüisi kuivas jäämä.

tõt harvuisi, sis tükise vahtroossa kõüdet podõli enämbüisi kuivas jäämä. Mõni makus tsilk tulõ vahel. Talvõs tsirgõlõ ostõt sõögikott nakas tühjäs saama, aga ega nuu sõbrakõsõ muud ku päävälillisiimneid häste ei tahaki. Ku naile pudruhelbeid puista, sis vahisõ tükki aigu anuma veere pääl ja kehitäse siibu. Uutva vast, et

varsti löüdvä esi süvvä, mea süük om.

Inemiisil kah jo kae süüdäse. Külvetäs aknõ pääle taimi ette kasuma, vahitas, kas kilemajan talvõsibula vai saladid nõna välä pistvä. Ikäv nakas, ku välän medä tetä ei saa.

Aga talv olf aus, olkõ no, et palflu loksuf. Vast tulõ kevväi kah keväje muudu...

TROLLA JAANA PILT

Varakeväjäne luudus näütäs imevigurit

Seod pilti kaiõn või jäää tunnõ, et maa külgetõmbamisõ jõud om är kaonu ja ijätsilga omma naanu tegünemä mitmõn tsihin.

Periselt om asi lihtsämb: kaartõtõla omma üüse är külmanü ja vahtsõ päävä tulõkiga om lumi katussõ pääl allapoolõ

vaonu, käädnü vana ijätsilga tõistõ tsihti ja vahtsit ijätsilkõ kasvatama naanu.

Pilt om tettü timahava 12. urbõkuul Võro küle all Navi külän. Pildi tekk Ilumäe talo pernaanõ Trolla Jaana.

Vot säändsit imeviguriid või varakeväjäne luudus meile mõnikõrd näüdäda.

UL

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Rauba ja Raup

Nimel Rauba om Eestin 113 kandjat, nimel Raup 32 kandjat. Mõlõmba nime omma tävveste Võrumaa uma, pantu kolmõn Rõugõ kihlkunna mõisan.

Leevi mõisan olf täämbädses kaonu Rauba talurühm, kon panti nimes *Rauba*. Leevil pantu nimi levisi joba 1844. aastal ka Rāpinā kihlkunda Saarõküllä. Saalusõ mõisan om Rauba külä (Vahtsõliina alõvi lähkün, Jõõdasküläst üle oru). Säääl pand opõtaja Marpurg edimält *Raup*, a 1826. aasta hingelugõmisõn om mõisan pantu nimekuju *Rauba*. Ka keriguraamatin parandõdi tuu suurõ suguvõsa nimi kujulõ *Rauba*. Haani mõisan om Kaloga külä Rauba talu, kon panti *Raup* nii keriklikult ku hingelugõmisõ perrä. Inämbäste om Raup sõs Haanist peri. Lõvvüs sõski näütit, kon ka Haanin pantut nimme om naat kirutama umasütlejä käände kujul *Rauba*.

Üts *Rauba* nime pandmine olf viil 1921. aastal Setomaal Lobotka vallon. Tuu sai olla kas iinkuju Võrumaalt vai peris sugulus siinpuul piiri Rauba nimmi kandnuidõga.

Nigu nätä, om Rauba lisanimi kõigin kolmõn paigan vanõmb ku 200 aastat tagasi

pantu priinime. Revisjoni näütäse, et Leevile ja Saalustõ levisi nimi pääle Põhasõta, 1744 Leevil *Raupa Thomas* ja Saalusõn *Rauba Kerstna*. Haanin om nimi roodsiaignõ: 1684 kaardi pääl (kiräviaga) *Roppa Tarften ja Roppa Andre*, 1688 revisjonin kolm peremiist: *Raube Kerstne Hindi, Thomas ja Andre*. Kaardi perrä olli näide talu säääl, kon parhilla om Resto külä.

Minkast nimi tulõ? Üts ja kõgõ usutavamb võimalus om, et nimi näütäs edevanõmba tulõmist Läti ala päält Straupest (Valmierast lõuna puul, Tartu-Riia tii veeren), minka nimi saksa keelen om *Roop* ja midä 19. aastasaal kirotõdi ka eesti keelen *Raupa*.

Tõnõ võimalus om, et nimen om seen saksa keele sõna *rau* ~ *rauh* 'kahrõ, jämme, jõhkra, häbemälä'. Tuust om tett mitmit saksa keele sõnnu. *Raubauz* (rau+bauz) näütüses om prosta inemine, kiä tunnõ ei häid kombit, pidä hinnäst üllen nigu tsiiga. Tuu sõna om seen Harglõ Koikkülä talunimen Raubatsi. Tõnõ saksa sõna om *raufen* 'kakma, taplõma' ja sääält tulõtõt *Raufbold* 'tapukikas'. Ka säääl olõssi võimalik, et *f*-ist om saad *-b* vai *-p*, minkast Rauba nime seletämise man kuiigi müüdä ei päse. A näütüses *raubatsist lühenemine om sõski õnnõ teoreetiline võimalus ja Läti kotussõnimi sobis seletüses parõmbalõ.

SAARÕ EVAR

SÄÄLIKU PIITRE PILT

Miihikuur ja Kalkuna Mari – ei naid tahas lahuta!

TOOTSANI TOIVO

Rõugõ rahvamaja ei olõ mitu aigu inemilisist nii täüs olnu ku neläpäävä, 9. urbõkuul. Tulti kullõma Tartu akadeemilist miihikuuri ja Kalkuna Marit.

Pettä es saa kiäki: mehe lauliva, nigu meri kohisõs mõts mühises, ja Mari laulsõ tuu taustal nigu Õõbiguorulõ nime andja. Perän es taha plaksutaminõ är lõppõgi: kõikõ saisõva pistü ja meelüti

viil lisalaulugi välä.

Mis miildü? Mehe es tii tuima tükütüüd, nigu ma vahel suurõn kontsõrdisaalin olõ nännü-kuuldnu, a lauliva lustiga. Väega häste kõlisi võrukeelidse laulu. *Õdagu helkäs heng, vaos är mäe taadõ kuldnõ päiv, maaimä pand süäme mul mõtsa taktin tuksama.*

Taad indiaani laulu es kujutanu eestikiilidse sõnnuga ettegi. Rahmani Jan olf väega hää tõlkõ tennü – a no timä omgi väega hää laulukirotaja.

Niisama Kalkuna Mari – tedä kullõ kah kasvai ilma söömälä. Tuu olf õks väega väärt asi – Mari timä laulõ miihiga kuun laulma panda! Ja nuu Mari laulu olliva kah väega häste koori jaos är säetü. Laul «Keelega-meelega» om nii süämele ja hingele, et mu arust võissi miihikuur ja Mari tedä üldlaulupidol laulda. Säääl om laulmisõ illu, a säääl om ka sükäv sisu.

Peräst kontsõrti olf sääne tunnõ: nüüd sai Rõugõ rahvamajalõ õks õigõ hing sisse!

Letialunõ lugu

Nofretete

Aastiid tagasi ütelf tandsupidul hõigaõ hää sõbõr minnu hindäle appi. Täl olf säääl üts verinuur tütrik, kiä tahtsõ tandsi, aga täl hindäl olli muu asja iin. Mullõ and ülesandõs tüdrikut tandsuta ja toolõ «midägi hääd» üteldä. Komplimenti vai nii. Tüdriku nime ütelf kah, muud midägi.

Nime ma unõti edimädses minuti joosul är ja olligi hädän: kuus ma toolõ ilma nimelä latskõsõlõ tuud hääd ütlet ja mia tuu hää timä jaos om. Lõpus mõtli välä (umast arust) õigõ lausõ: «Tütrik, sul om Nofretete kaal.» Tütrik, arvada 15–16aastanõ, võpaf kõrras ja mi tandsemi edesi. Kibõna ao peräst küsse mu käest: «Kas tä sinnu väega armastas?» Mul olf Nofretete joba meelest lännu ja ma küsse: kiä? Saanu teedä, et tütrik mõtõf õks viil Nofretetet, tükke mul edimält naar pääle. A ma sai pidämä ja ütli: «Ei, tä om ammu koolu. Tä olf üts vanaaoline kuninganna.»

Tuu olf tütrigulõ liig. Es usu. Ma ollõv nigu kõik mehe, muudkui võlssev. Lõüse kinnitüst vana tõtõ: naisi man ei olõ mõtõt õigust kõnõlda.

Ma sai sis aru, et mu lootus üte-katõ tandsuga päsedä om tühipalläs unistus. Kongi kolmanda vai nelländä tandsu aigu nakaõ tä minnu siski tsipa uskma. Tuu juhtu pääle tuud, kui ma tälle sellädi, et Nofretetel olf tõsõn tarõn üts vanamutt, kiä timä iist vingsõ ja oiaõ. Tüdrik pand naarma ja ütelf, et timä om küll noidõ häälitüsüga esi toimõ tullu. Nofretete surma uskõ tä nüüd joba hää meelega. Küsse, määne tuu kaal sis olf. Ma es mõista muud üldä, et olf piisavalt pikk. Tuu pääle vinüf tä umma kaala kah pikembäs ja küsse, et kas nii pikk vai. Ma vastsi, et õigõ tsipa viil pikemb. Lubasi kotun harjutada.

Kuninganna-juttu ma inämb üles es võta. Timä küsimise pääle sellädi, et ma võlsse, kuna tahtsõ hinnäst timä silmin korõmbalõ nõsta. Tä vastas, et ollõv tuust kõrraga aru saanu. Ja ülepeä, ma ei mõistõv võlssi. Aga tuu tälle mu man õkvalt miildüs.

Kui ma nüüd kuuluta, et tuu olf mii perämine nägemine, sis ma võlsi. Ma nimelt trehvü ütele pidulõ taustalauljas. Üts Hiiumaa tütrik olf mul ka ütlen. Äkki näi, et kiäki vinütäs kaala pikäs ja kaes üle tõistõ päade mu poolõ. Ma muiduki teredi, aga pikkä juttu es alusta.

Vaheaol näi, et Nofretete vaidlõs Hiiumaa tütriguga väega ägedält. Kui ma perän pitu hiidlanna käest vaieluse sisu kotsilõ küsse, visaõ tuu käega ja ütelf, et nimä olli vaielnu jagamistehte üle. Timä muudkui rapuf kõik aig pääd.

Ma mäledä, tütrikolõ tükke joba kooli aigu jagamine raskuisi valmistama. Täpsembält hiidlanõ es kõnõlõ, ma es küsü kah. Pellässi, et jää ullis ja naarualutsõs nigu vesikaarõ tuulõ vai linnuluust paadi man.

PULGA JAAN

Kotus, kon olla, ei olõ viil kodo

ÕKVA MARGIT

Hiina vanasõna ütles, et raha iist saa osta huunõ, a mitte kodo. Seo ütlemine om armuldamal moodul õigõ. Mino elo ilosamba aasta lätsi müüdä Ahja kandi väikun külän, midä kotsõpääline rahvas kutsõ Mäkipää. Sääl ellivä mu vanavanõmba. Ammõtlikult tuud nimme kongi kirän es olõ. Arvada tull nimi tuust, et elämise olli nigu lajalõ visatult pervi ja künkide vaihõl oro põhan. Sääl olf mõtsa, hainamaad, mäeviiri, ruusaja liivahaudõ, viilumpõ, siini, marjo ja mõtsaeläjit nink mis kõgõ tähtsamb – sääl olf lõpmalda kimmäs olla, selle et ütskõik kon kodoõmbre hulksõt, egält puult näit tarõkatust vilksahtaman vai kuulsõt kodotsit helle ja kolinit. Latsõ tundõmiil ja kujutusvõim olli sääl keskkunnan häste söõdetü. Näütüses usu ma täämbädse pääväni, et näi jänest munakorviga keldringost üle minevät.

Elotii käändse mitmõs aastas kodokandist kavvõmbalõ. Tagasi tullõn olf latsõpõlvõkodo tühäs jäänü. Kotusõ perisi mino uno. Olli külh sis joba kodokandin tagasi ja peimi sugulaisiga eski plaani, et ma olõ tuu, kiä hindä elämise sinnä sisse sääd, a julgusõst jäi puudu. Miä ütsik väikupalgalinõ latsõga naistörahvas tege sääl oro põhan, kon egä ruutmiitre nakkas nõudma asalikku peremiist. Nii saigi sugulaisiga kokko kõnõldõn tuu kotusõ uno, kiä mi suurõs meelehärmis kotu-

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

sõ joba kuu aigu pääle papridõ kõrdaajamist maaha mõie. Ma mälehtë täämbädseni tuud päivä, ku käve sääl ummi asjo kokko pakman. Lätsi üt-sindä. Kõndsõ ja ilesti kõik saina, aiavärehti ja kalli kotusõ üle. Tenssi ja palssi andis. Tei aknõalodsõ lillipindre kõrda. Istsõ pikält trepi pääl. Vahtsõ ümbre ja mõtli, määne elo tan kunagi olf. Lätsi säält är küländki rahulidsõ süämega. Uno teko es kitä ma kunagi hääs, a

tuu ummamuudu hüvästejätmine avit olokõrraga leppü. Kuigi tükk olf süäme külest murtu, lätõs elo edesi... Puulkogõmada trehvisi latsõpõlvõ ratu pääle 17 aastakka ildampa. Elämiisi ümbre, kon inämbäle õnnõ suvõl inemiisi käve, kasvi mõts vai võsu. Kõik, mis innembä olf korgõ, paisu nüüd kuiki matal ja kokkovaonu. Olõ-s noid mäeviiri nigu inämb olnuki. A edevanõmbidõ kodo paistu ollõv hää peremehe

Varakeväjäne tsukõlus

Mu koolinkäümine algu aastal 1947 Saru säitsmeklassilidsen koolin, mille lõpõti 1954. aastal. Tuul aol olli maal viil alalõ talukotusõ, kon egänüten kasvi pallu latsi. Kuuli minek ja säält tulõk olf õks hulganisti, nii suurõ ku väiku läbisegi. Ku Katrikõõvistu kotsil vanu pähniga tii lõppi ja hobõsõtti

kuralõ käänd, lätsi nii kitsambat piten edasi, oppaja Kronbergi majast, sepikuast ja Mõtusõ-poissõ kotust müüdä alla Uskuna oja viirde, kohe olf üle-päsemises purrõ tettü. Niimuudu sai koolitii lühemb. Purdõs olf ojja lüüdü vaiu ja ristpuiõ pääle pant lai laud ja üte külle pääle, allavoolu, käsipuu kah. Tuu viimätsega lätõ suurõs seiklusõs, ku ma kuuõndan klassin olli.

Kats mu klassivelle, Kalkuna Arvo ja Sprengi Jaan jäivä käsipuu pääle toetõn korgõlõ nõsõnut vett vahtma, ku käsipuu murdu ja poisi suurõ plartsuga ojja sätõ. Plikadõ appirüükmise saatõl sikuti suurõmba poisi merehädalidse viist vällä perve pääle. Vä-hämbäil poisõl olf taipu allavett juuskõ ja viil põhja vaomalda koolikoti kinni püündä. Sis tull kipõmarss koolimaja poolõ. Koolijuhatajal Koka Ju-

saanu. Moro olf kõrran. Ütte-tõist olf ümbre säetü, väikumbit ubrikit maaha võetu, a põhihuunõ olli ärtuntava. Karõlusõ kotus (batuut) ja mängomaja anni tunnistust, et sääl piät latsi kah käümä. Kelleri perv, midä ma mälehtë hainakasununa, olf kavvõlõ puhtas haritu ja ilopuhmu pääle kasuma pantu. Ainumas asi, miä es miildü, olf maahalahu-tu aia asõmõlõ tettü elopuuhekk. Kuis sääne asi saa miildüdä!

Tuu jälle hekk lätõ kõrraga meelest, ku ma üle sannaläve sisse kai. Sääl olf kõik ineskine. Olf sama matal ja mustõ palkõga, uss pulgaga kinni, eski sannapenk olf sama – ja tuu lõhn! Tuud olõs tahtnu hengämise asõmõl õkva haugada vai pääle määri. Tull miilde, kuis minno latsõn teki sisse mähitült sannast tarrõviidi. Ku ma midägi olõs saanu säält ütten viiä, sis olõs tuu olnu sann. Mino latspõlvõn olf taa savvusann. Vanaesä laske ildampa korsnaga sannas ümbre ehitä, a savvusanna lõhn olf ja jäi...

Olõ aastit olnu kortinainemine. Tuu om elokotus, mitte kodo. Elokogõmus ütles, et näe vaiva, pallõ tahat, tuud õigõt kodotunnõt ei sünnü sääl kunagi. Ja ku ei olõ kodotunnõt, sis olõt tõtõstõ kodolda. Mõnikõrd lätõ heng tuu mõttõ pääle väega hallõs. Sis vahit üütaivan tähti, tulõtat latsõpõlvõkoto miilde ja mõtlõt, ninkperäst piät noil hiinlaisil nii tulimanõ õigus olõma. A peräkõrd proovit iks tenolik olla, et katus pää kotsil ja saina ümbre.

liusõl olf koolimaja otsan kortõr. Tä kamand poisi sinnä, and ligõhidõ rõividõ asõmalõ ummi kuivi asju sälgä ja saat üte naabrimehe poissõ poolõ sõnna viimä, et tulgu nä kuivi rõividõ ja jalavarjõga poisõlõ perrä. Juttõ olf koolin ja külä pääl viil tüküs aos. Poisi sai mõnõ päävä kotun olla, tõsisõlõ haigõs nä õnnõs es jää.

HANIMÄE HEIDI-HELE

Latsilõ

Vastus saada üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiga: Uma Leht, Tartu 48, 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva Võro instituut ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus: PUUTÕRISTAJA.

Avvohinna saa ALTERI BRITA (14) Osolast.

Tõmba' egäst riast maaha ülearonõ sõna! Ülearodsõ sõna edimäne täht kirotä' vastava kruudu sisse.

- kolmapäiv, pehme', hää, kõva, mahlanõ
- tihalanõ, hähnn, elevant, paiuharak, varõs
- vaher, säidse, kuus, katõsa, sada
- vagõl, vagivahtsõnõ, siug, kunn, jänës
- kõiv, ätäl, petäi, lõhmus, tuum
- sipul, kurk, tomat, imä, redis
- kõblas, riha, vigõl, katai, aiakääri'
- rüälilil, krõnglililil, jürjen, varõslilil, ärililil
- mägi, esimuuudu, org, jõgi, kraav
- sann, laut, maja, niildmä, ait

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tossu Tilda pajatus

Maanuuri suusanaiskunna võit

Taa om lugu aost, ku Võromaal olli väega ilosa talvõ ja lummo olf kõvastõ. Sis olf mi kandin avvo seen suusataminõ. Meil olf kõva naiskund, kon naisi Vahtsõliinast ja Võrolt ja vast muialtki. Võromaa maanuuri naiskunnal olf üleliidulidsõn arvõstusõn häste lännü ja Ees-tin olti maanuuri hulgan edimädse kotussõ pääl.

Ütskõrd peeti tan Võromaal määnestki suurõmbat võistlust. Inne starti tull vällä, et üts naanõ es olõ kohalõ tulnu. Võistkunna naisil olf väega hallõ, et nä piät sõidu är jätmä. A sis tull kiäki hää mõttõ pääle ja ütelf: «Läämi, võtami üte võistlõja mihi siäst, rõiva omma nigu-nii ütesugudsõ, vast lätõ läbi!»

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Kost sahtv kumpvegi sisse sai?

Ma kuuli raadiost, et valimisõ saa es viil kõrraga läbi. Om inemiisi, kiä olõ-i uma silmäga nännü, kuimuudu nuu valijidõ helü internetitraatõ pite juuskva ja õigõ kotussõ üles leüdvä.

Ega ma esi kah siin eloh kõikist asjost arvo ei saa. Jo latsõpõlvõh

olf keerolinõ küsümüs, kuimuudu sahtv iks kumpvegi sisse om saanu. A niipallo ma tiä külh, et massina omma targõmba ku inemise. Ja ku ma saaki-i täpsele arvo, mis mu puutri seeh om, piä ei tuuperäst kiviaigu tagasi minemä. Nelä aasta peräst võissi õnnõ e-valimisisõ ollaki.

MUDA MARI

Seo elu peräpink om antu sullõ istu. Peost kattõ ussõlink ja päivilik silmist kistu. (Kolga Raimond)

Hää Toomõ Triin latsiga! Olõmi tiika, ku saadati Harglõ pääle uma mamma

PANGI AALI

Võro instituudi ja Võro seldsi rahvas

Hää Talvi! Olõmi mõttin Sinoga, ku jätät hüväste uma kalli vele

KAUPOGA

Võro instituudi ja Võro seldsi rahvas